

2011.

Godišnji izvještaj 2011.

CENTAR ZA PRUŽANJE PRAVNE POMOĆI

**TABELARNI PRIKAZ STATISTIKE TRANSPARENCY
INTERNATIONAL I NARATIVNI PREGLED ZA
ALAC SLUČAJEVE**

PERIOD: JANUAR – DECEMBAR 2011

Žalba na		Broj pritužbi
1	PRAVOSUĐE	22
2	OBRAZOVANJE	15
3	ZDRAVSTVO	9
4	POLICIJA	7
5	PRIVATNI SEKTOR	10
6	IMOVINSKO-PRAVNI	12
7	DRŽAVNA UPRAVA	32
8	SUKOB INTERESA	7
9	PRISTUP INFORMACIJAMA	18
10	GRAĐEVINARSTVO-URBANIZAM	11
11	POREZI-FINANSIJE-CARINE	8
12	KATEGORIJA OSTALO	19
	UKUPNO	170

KORUPCIJA PO SEKTORIMA

PRAVOSUDNE INSTITUCIJE 22

SUDOVI (13 slučajeva u 2011.g.)

TI BIH je u toku 2011.g. zaprimio 13 (7,6%) predmeta koji se odnose na pritužbe u radu sudova na svim nivoima vlasti. Najveći broj prijava (6) se odnosio na povrede postupaka od starne sudija, te je TI BIH u tim slučajevima stranke savjetovao o mogućnostima isticanja povreda postupka u žalbenom postupku. Stranke su se takođe žalile na dužinu postupaka pred sudom (3), kao i da su oštećene odlukom suda(3), te su u tim situacijama sumnjale na korumpiranost sudija. U tim slučajevima TI BIH je upućivao strankama pravne savjete da se mogu obratiti instituciji Visoko sudsko i tužilačko vijeće. U jednom slučaju stranka se žalila na komplikacije sa CMS evidencijom Kantonalnog suda u Mostaru, tj. na davanje različitih podataka vezanih za isti predmet koji je evidentiran u CMS bazi.

TUŽILAŠTVA (9 slučajeva u 2011.g.)

TI BiH se tokom 2011.g. u okviru ALAC projekta imao 9 (5,2%) slučajeva vezanih za rad tužilaštava. Najveći broj prijava se odnosio na nepostupanje tužilaštava po krivičnim prijavama stranaka(4), te nedavanje informacija prijaviocima krivičnih djela o postupanju tužilaštava. U jednom slučaju stranka se žalila na površno sprovedenu istragu od strane Okružnog tužilaštva u Bijeljini. Takođe, TI BIH je u posjedu prijave stranke (osumnjičenog policajca) na dužinu krivičnog postupka koji već dvije godine vodi Tužilaštvo BiH dok je za to vrijeme stranka suspendovana sa radnog mjesta i ne ostavljuje primanja. Značajno je spomenuti i slučaj netransparentno sprovedenog javnog konkursa za prijem stručnog saradnika u Okružno tužilaštvo u Doboju. U konkretnom slučaju, tužilaštvo je od 12 privaljenih kandidata koji su ispunjavali iste opšte i posebne uslove na intervju pozvalo samo 5 kandidata, zbog čega je TI BIH tražio mišljenje od Ministarstva pravde RS. Takođe, u jednom slučaju zapaženo je i nevođenje evidencije o vlastitim predmetima od Kantonalnog tužilaštva USK, tj. na upit TI BIH-a o stanju jednog predmeta pomenuto tužilaštvo je dostavilo odgovor da taj predmet nema u evidenciji iako je TI BIH u posjedu predmeta koji je protokolisan prijemnim pečatom pomenutog tužilaštva. TI BIH se u konkretnom slučaju obratio Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH te tražio da navedenom tužilaštvu izda preporuku i mišljenje zbog manjkavosti u funkcionisanju.

TI BIH se tokom 2011.g. 17 puta obratio nadležnim tužilaštvima. Upućene su 2 krivične prijave, obje Kantonalnom tužilaštvu Kantona Sarajevo

1. Krivična prijava protiv odgovornih lica iz Ministarstva privrede Kantona Sarajevo da su izvršila povredu člana 279. „Povreda ravnopravnosti u zapošljavanju“ Krivičnog Zakona Federacije Bosne i Hercegovine prilikom sprovođenja javnog konkursa.

Godišnji izvještaj 2011.

2. Krivična prijava protiv Amera Memića koji je falsifikovao ispravu da bi se zaposlio u Upravi za šumarstvo Kantona Sarajevo, a ujedno i protiv nadležnih organa i službenih lica koja nisu prijavila izvršenje krivičnog djela falsifikovanja isprave uprkos postojanju obaveze službenih i odgovornih osoba da prijave izvršenje krivičnog djela.

TI BIH je u toku 2011.g. uputio 11 zahtjeva za pristup informacijama raznim tužilaštvima, a po prijavama stranaka koje su se žalile da ne mogu da ostvare pristup informacijama pred ovim institucijama. TI BIH je morao da urgira postanje, te je uputio 4 urgencije u nekoliko slučajeva nedostavljanja informacija od strane tužilaštava. Na kraju, TI BIH je uspio zaprimiti tražene informacije i proslijediti ih strankama.

OBRAZOVANJE (15 slučajeva u 2011.g.)

15 (8,8%) prijava se odnose na korupciju u obrazovnom sistemu. Od ukupnih 15 prijava, 5 se odnosi na osnovno obrazovanje, najčešće na malverzacije prilikom prijema nastavnog kadra, nezakonitosti prilikom postavljanja lica na funkcije direktora škola, nepravilnosti prilikom razrješenja članova školskih odbora, te nepenzionisanje direktora škole koji ispunjava uslove za odlazak u penziju. Jedna prijava se odnosila na obrazovanje u srednjim školama, konkretno na postpak zapošljavanja profesora geografije u Gimnaziju, kandidat koji nije primljen na radno mjesto, a koji je dipl.geograf se žalio jer na konkursu nije bio izjednačen sa prof.geografije. TI BIH je tražio mišljenje Ministarstva prosvete i kulture RS, na osnovu kog je utvrđeno da u gimnazijama u RS mogu da rade samo prof.geografije, a ne dipl.geografi. Preostalih 9 prijava se odnosi na visokoškolske institucije, bilo da su u pitanju fakulteti pojedinačno ili univerziteti.

Interesantno je pomenuti da je TI BIH zaprimio dvije prijave na plagijate knjiga, jedna na Univerzitetu u Sarajevu, druga na Univerzitetu u Bihacu. Takođe u posjedu smo i dvije prijave koje se odnose na nepravilnosti u postupku sticanja naučnih zvanja i imenovanja profesora. Zaprimljena je i jedna prijava nezakonitog sticanja diplome, te je stranka upućena da se obrati prosvetnoj inspekciji. Po pitanju novinskih članaka o neispunjavanju uslova za rad pojedinih privatnih fakulteta u RS TI BIH se obaraćao Prosvjetnoj inspekciji te tražio podatke o fakultetima koji ne ispunjavaju uslove. Značajno je spomenuti i trend zapošljavanja bliskih srodnika na fakultetima od strane dekana fakulteta, međutim takvo postupanje nije zabranjeno, već postaje ustaljena praksa na gotovo svim fakultetima u BiH.

ZDRAVSTVO (9 slučajeva u 2011.g.)

Tokom 2011.g. zaprimljeno je 9 (5,2%) prijava koje se odnose na zdravstveni sektor.

Tri prijave su se odnosile na doktore koji su tražili mito od pacijenata, međutim sve tri prijave nisu sadržavale dovoljno informacija, a s obzirom da su poslate od anonimnih podnosilaca TI BIH nije bio u mogućnosti da sazna dodatne informacije i na osnovu istih pokrene postupke pred nadležnim institucijama. Takođe zaprimili smo i dvije prijave koje se odnose na nepravilnosti u radu kantonalnih Zavoda za zdravstveno osiguranje. U slučaju Zavoda za zdravstveno osiguranje HNK prijava se odnosila na neraspisivanje javnih konkursa za izbor privatnih zdravstvenih ustanova koje će sarađivati sa zavodom, a u slučaju Zavoda za javno zdravstvo TK radilo se o opštim nepravilnostima u poslovanju. TI BIH je zaprimio i dvije prijave koje su se odnosile na zapošljavanje u zdravstvene ustanove, u oba slučaja radilo se o namještenim konkursima, a u jednom od njih lice koje je izabrano za direktora zdravstvene ustanove nije imalo propisanu stručnu spremu.

Najinteresantnija prijava u okviru ovog sektora odnosila se na dodjelu dvostrukih licenci magistrima farmacije na osnovu kojih su isti paralelno radili u više apoteka što je zakonom zabranjeno. U konkretnom slučaju entitetske farmaceutske komore su na osnovu neistinitih podataka izdavale licence istim magistrima

Godišnji izvještaj 2011.

farmacije, tako da su oni mogli da rade i u apotekama na teritoriji RS, na teritoriji FBiH i na teritoriji Brčko distrikta. TI BIH je postigao najveći uspjeh u ovom predmetu jer je na osnovu podataka o farmaceutima koji imaju po dvije licence, a koje nam je dostavljala anonimna stranka, obavještavao obje entitetske komore, koje su pojedinim mr farmacije odluzele licence i sankcionisale ih brisanjem iz članstva komore.

POLICIJA (7 slučajeva u 2011.g)

7 (4,1%) predmeta u 2011.g. se odnosi na rad policije. Najčešće su građani prijavljivali policijske službenike za povrede službene dužnosti (3), konkretno saobraćajne policajce za nesavjestan rad u službi. Takođe, zaprimili smo i dvije prijave koje su se odnosile na nepostupanje policijskih službenika po prijavi o izvršenom krivičnom djelu. U oba slučaja prisutno je bilo degradiranje prijavioca od strane policijskih službenika, pa čak i izlaganje prijavioca podsmjehu i vrijeđanju u policijskoj stanici.

TI BIH je savjetodavno pomagao stranku koja je kao načelnik sektora u jednom kantonalnom MUP-u degradirana na drugo radno mjesto zbog toga što je ukazivala na korupciju u službi. U konkretnom slučaju stranci je bio onemogućen pristup informacijama koje je potraživala od MUP-a u kom je radila, a za potrebe sudskog postupka koji vodi protiv te institucije. TI BIH je pomagao stranci pravnim savjetima, te je u nekoliko navrata sastavljao procesne podneske za stranku. Predmet je još uvijek u postupku odlučivanja pred sudom.

PRIVATNI SEKTOR (10 slučajeva u 2011.g.)

TI BIH je tokom 2011.g. zaprimio 10 (5,8%) predmeta koji se odnose na nezakonitosti u radu privatnih ili privatizovanih preduzeća. Bitno je naglasiti da se sve prijave razlikuju te da su različiti čak i prijavioci. Npr. U jednom slučaju prijavioci su radnici koji prijavljuju privatnu firmu u kojoj rade „na crno“. U drugom slučaju direktor privatnog preduzeća prijavio je postupanje jedne institucije koje šteti ugledu njegovog preduzeća.

U ovu grupu može se svrstati i prijava radnika privatnog preduzeća koja se odnosi na nepravilnosti vezane za sprovođenje stečajnog postupka, kao i prijava radnika preduzeća Nestro-petrol koji su svom neposredno pretpostavljenom plaćali da ih zadrži u radnom odnosu. Neophodno je spomenuti i prijavu monopolističkog položaja jedne mljekare, za koju su prijavioci isticali da ne poštuje pravila o kvalitetu mlijeka, a da se to toleriše od nadležnih institucija jer navedena mljekara zapošljava najveći broj radnika i ima najveći obim proizvodnje.

TI BIH je postupao po ovim predmetima na taj način da je strankama sugerisao kome se mogu obratiti i na koji način mogu zaštititi svoja prava. U slučaju radnika Nestro-petrola, TI BIH je medijski posredovao, te je priča o plaćanju radnog mjesta objavljena u novinama.

IMOVINSKO-PRAVNI (12 slučajeva u 2011.g.)

TI BIH je zaprimio 12 (7,0%) predmeta koji se odnose na imovinsko-pravne probleme sa kojima su se građani susretali. U pet slučajeva građani su nam se obraćali sa upitima vezanim za vođenje sudskih postupaka, konkretno traženi su savjeti vezani za procesne rokove, za sastavljanje sudskih podnesaka, za tok sudskog postupka i sl. Takođe, građani su tražili i mišljenje TI BIH-a kad je u pitanju ostavriavanje prava na penziju, naknada štete, otkazi ugovora o radu, raspolaganje nekretninama i sl.

Iako ovi predmeti ne spadaju u problematiku kojom se TI BIH bavi, strankama su redovno upućivani pravni savjeti, npr. Na koji način mogu da ostvare potraživanja, kojim nadležnim organima se mogu obratiti i sl.

DRŽAVNA UPRAVA (32 slučaja u 2011.g.)

Ubjedljivo najveći broj prijavljenih slučajeva, 32 (18,8%) u toku 2011.g. se odnosi na sektor državne uprave. U ovu oblast spadaju pritužbe na sve institucije u BiH na svim nivoima vlasti, državnom, entitetskom, lokalnom, kao i prijave koje se odnose na javna preduzeća i javne ustanove.

Najveći broj prijava, čak deset se odnosi na neregularnosti u procesu zapošljavanja, tj. na neregularno sprovedene konkurse za prijem državnih službenika na svim nivoima vlasti, ali i prijem zaposlenika u javna preduzeća i javne ustanove. Takođe, zaprimljene su i tri prijave vezane za neregularno sproveden postupak imenovanja na različite funkcije.

Značajno je spomenuti da su zaprimljene i tri prijave protiv opština koje nisu htjele da izvrše pravosnažne i izvršne odluke sudova, a prijavljeno je i nepostupanje jedne opštine po odluci drugostepenog organa, te donošenje nezakonitog rješenja. Dvije prijave su se odnosile na nepostupanje inspekcijских organa po prijavama nepravilnosti od strane građana, u čijem slučaju se TI BIH obraćao navedenim inspekcijama i tražio dostavu informacija o razlozima nepostupanja.

Zaprimljene su i dvije prijave na nekorektan odnos zaposlenika u javnoj upravi prema građanima kao korisnicima administrativnih usluga, a takođe i dvije prijave u kojima je prijavljeno primanje mita od strane zaposlenika javne uprave. Građani su u dva navrata prijavljivali neobjavljivanje rezultata javnih konkursa za odobravanje subvencija ili dodjelu različitih sredstava pojedinim kategorijama stanovnika.

Preostale prijave vezane za oblast državne uprave odnosile su se na različite nepravilnosti, kao npr. Kršenje prava radnika zaposlenih u javnoj ustanovi, neuredno vođenje evidencije matičnih knjiga, izdavanje licenci firmama koje neispunjavaju uslove, nezakonitosti u poslovanju javnih preduzeća i sl.

SUKOB INTERESA (7 slučaja u 2011.g.)

7 (4,1%) predmeta se odnosi na oblast sukoba interesa javnih zvaničnika. Građani se najčešće obraćaju TI BIH-u sa upitima da li određena situacija u kojoj se našao javni zvaničnik predstavlja sukob interesa. TI BIH je odgovarao strankama u skladu sa zakonima o sukobu interesa.

TI BIH je uputio 4 prijave sukoba interesa Centralnoj izbornoj komisiji BiH, međutim iste još uvijek nisu riješene:

- utvrđivanje sukoba interesa Ferida Bijelića, u svojstvu izabranog zvaničnika Skupštine Brčko Distrikt
- utvrđivanje sukoba interesa za federalnog premijera Nermina Nikšića zbog odluke o imenovanju Mirsada Nikšića, svog brata za v.d. izvršnog direktora za upravljanje i održavanje u Javnom preduzeću "Autoceste Federacije BiH"
- utvrđivanje sukoba interesa za Jozu Budeša i Boška Barišića, vijećnike Opštinskog vijeća Jajce
- utvrđivanje sukoba interesa za Ivana Šakote, koji je u preduzeću „Autoceste Federacije BiH“ imenovan za v.d. izvršnog direktora za ekonomsko-finansijske poslove (a koji je inače u tazbinskom srodstvu sa Jerkom Ivankovićem Lijanovićem, federalnim dopremijerom i ministrom poljoprivrede).
-

PRISTUP INFORMACIJAMA (18 slučaja u 2011.g)

U toku 2011.g. TI BIH je imao 18 (10,5%) predmeta koji su vezani za primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama. U sedam slučajeva građani su prijavili da im je onemogućen pristup informacijama od strane javnog organa, tačnije da su se javni organi oglušili o njihove zahtjeve, tj. radi se o tipičnim

Godišnji izvještaj 2011.

slučajevima ćutanja administracije. TI BIH se povodom ovih prijava obraćao javnim organima te sa pozivom na Zakon o slobodi pristupa informacijama tražio podatke u ime stranaka. Nakon zaprimanja, podaci su prosljeđivani strankama.

Takođe TI BIH je zaprimio i četiri upita u kojima su stranke tražile pravni savjet vezan za primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama, na koje je TI BIH redovno odgovarao. Kad je u pitanju oblast pristupa informacijama, potrebno je naglasiti, da se TI BIH svakodnevno obraća raznim institucijama koristeći se Zakonom o slobodi pristupa informacijama i to ne samo u okviru ovih predmeta nego i u svim ostalim oblastima.

Značajno je spomenuti da je TI BIH u okviru 2011.g. radio Istarživanje o upravljanju ljudskim resursima, u okviru kog je uputio 292 zahtjeva za pristup informacijama svim ministarstvima u BiH i svim opštinama, na koje je većinom odgovoreno bilo u zakonom predviđenom roku ili nakon urgiranja. U dva slučaja TI BIH je tužio javne organe zbog ćutanja administracije(MUP RS i Min.finansija RS)

TI BiH je, u saradnji sa organizacijom Oštra nula iz Banjaluke, organizovao promotivnu kampanju s ciljem obilježavanja 28. septembra, Međunarodnog dana slobode pristupa informacijama. Tom prilikom građane smo informisali o njihovim pravima pri obraćanju institucijama i traženju informacija, te načinima ostvarenja istih. Istovremeno, građanima je omogućeno da na samom štandu TI BiH popune i upute zahtjeve za pristup informacijama insitucijama, na osnovu već postojećih obrazaca.

GRAĐEVINARSTVO-URBANIZAM (11 slučajeva u 2011.g.)

Tokom 2011.g. zaprimili smo 11 (6,4%) predmeta od strane građana koji su se odnosili na pritužbe na rad organa jedinica lokalne samouprave zbog neizdavanja ili izdavanja različitih dozvola (npr. za gradnju ili upotrebne dozvole) pravnim ili fizičkim licima koja ne ispunjavaju ili ispunjavaju uslove predviđene propisima.

Interesantno je spomenuti da su zaprimljene 3 prijave koje su podnijeli mještani različitih sela u BiH a povodom izgradnji peradarskih farmi, za koje su mještani tvrdili da su potrebne dozvole i ekološke saglasnosti pribavljene na osnovu netačnih podataka investitora. U slučaju izgradnje farme u mjestu Kladari pored Srpca, TI BIH se obraćao Ministarstvu za prostorno uređenje i ekologiju RS te tražio dostavu informacija vezanih za ispunjavanje uslova gradnje. Ovaj predmet je zahvaljujući mještanima sela Kladari završio na sudu, te je donesena presuda u korist mještana sela Kladari, kojom se brani gradnja fabrike prema uslovima koje je odobrilo Ministarstvo.

Preostali predmeti iz ove kategorije se odnose na nepravilnosti vezane za rad opštinskih službi kad je u pitanju izdavanje dokumentacije iz oblasti prostornog uređenja, bilo da se radi o tolerisanju nelegalne gradnje uprkos prijavama oštećenih građana ili da se radi o namjernom ignorisanju opštinskih službi za prostorno uređenje da postupe po rješenjima drugostepenih organa ili presudama sudova. TI BIH je uočio da je ovakvo postupanje karakteristično za manje lokalne zajednice.(Banovići, Gračanica, Posušje, Visoko i sl.)

POREZI-FINANSIJE-CARINE (8 slučajeva u 2011.g.)

8 (4,7%) predmeta se odnosi na oblast poreza, finansija i carina. TI BIH je zaprimio dvije prijave protiv carinskih službenika zbog nekorektnog ponašanja prema građanima prilikom prelaska državne granice. U oba slučaja građani su od TI BIH-a tražili informaciju kome se mogu obratiti u konkretnom slučaju, te su upućeni da se obrate naležnoj službi Uprave za indirektno oporezivanje.

Godišnji izvještaj 2011.

TI BIH je zaprimio anonimnu prijavu radnika javnog preduzeća Kozarski vijesnik iz Prijedora da preduzeće duguje određene poreske obaveze prema državi, te da uprkos tome nesmetano posluje. TI BIH je prijavu prosljedio nadležnoj službi Poreske uprave RS, koja je izvršila kontrolu nad navedenim privrednim subjektom i utvrdila nepravilnosti u poslovanju.

Preostali predmeti iz ove kategorije uglavnom se odnose na postupanje TI BIH-a na osnovu podataka iz sredstava javnog informisanja, a koji se tiču trošenja budžetskih sredstava. TI BIH je tokom 2011.g. uputio deset dopisa različitim institucijama u cilju dobivanja informacija o trošenju budžetskih sredstava.

KATEGORIJA OSTALO (19 predmeta u 2011.g.)

U ovu kategoriju spada 19 (11,1%) predmeta koji se uglavnom odnose na različite upite i prijedloge građana, a koji se ne mogu svrstati ni u jednu gore navedenu kategoriju. Radi se o upitima vezanim za plaćanje komunalnih obaveza, upravljanje zajednicama etažnih vlasnika, osnivanjem NVO organizacija, prijedlozima za izmjenama i dopunama zakona, zatim različitim inicijativama građana za rješavanje različitih problema u društvu i sl. U većini ovih predmeta TI BIH je građanima upućivao odgovore, ili u formi pravnog savjeta ili je građane upućivao na nadležne institucije.